

ANTIKNVAR TH. JOHANSEN

Tegning af Otto C.

DEN KENDTE Antikvarboghandler Th. Johansen er død, „Fiolstrædes ukronede kælderkinge“, manden med det venlige smil, som en inspireret journalist en gang har døbt ham.

Th. Johansen var søn af Antikvarboghandler Niels Johansen, og, som han selv udtrykte det, var han „født paa en bog-sæk“ og levede hele sit liv blandt bøger. Og bøgerne var og blev hans store kærlighed. Han begyndte i faderens — gamle Antikvarboghandler Niels Johansens — forretning i Klosterstræde allerede som stor dreng. Faderen var meget imod, at han skulde være boghandler. Bøger er noget skidt, sagde han, og der er ikke noget at tjene ved dem, men Th. var stædig, og 18 aar gammel fik han sin egen forretning og handlede, ganske vist uden borgerskab.

Latinerkvarteret var hans naturlige virkefelt, og først flyttede han til Fiolstræde 23, hvor han boede en del aar, for derefter at flytte over paa den anden side gaden i Fiolstræde 12-14. Efterhaanden udvidede han forretningen, blev lands-

kendt, og en overgang knyttede han forlagsvirksomhed til antikvarboghandelen, og i boghandelens kælder blev der aabnet et billigt udsalg, som kom til at gaa under navnet „Paris' kajer“. I 1920 begyndte Th. at beskæftige sig med bogauktioner, og siden 1929 beskæftigede han sig udelukkende med auktionerne, og „de sidste 10 aar af mit liv“, siger han i et interview i Aftenbladet den 11/6 1941, „har jeg skrevet ned og lappet sammen til denne bog“ — den nævnte bog, d. v. s. „65 Aar mellem Bøger“, der endnu kun foreligger i manuskript, er Th.s erindringer igennem et langt liv.

Th. Johansen var en utrolig virksom mand. Han var med til at grundlægge store bogsamlinger — og til at sprede dem igen gennem sin virksomhed som auktionskommissær. Mange og besynderlige var de mennesker, de hjem, som han kom i forbindelse med. Mærkelige skæbner, den mærkeligste maa ske, „skrædderen“, J. S. Christiansen, en særling, der blev fundet død en nat i en tarvelig lejlighed ude paa en af broerne. Oprindelig boede han sammen med sin søster, men da hun døde, lukkede han sig helt uden for omverdenen. Da skifterettens folk kom for at overtage dødsboet, lignede de to smaa stuer en kludekræmmerbutik i ordets bogstaveligste forstand. 10 sække klude bar man bort! Men blandt alt rodet stod der store papæsker, klistret til med papirstrimler, og da de aabnedes, var de fulde af bøger; her var den mest fantastiske blanding af sjældenheder: Napoleons posthaandbog i rød maroquin, midt paa forpermen det kronede N, gentaget i de 4 hjørner, paa ryggen kejserørnen og bien, Napoleon den Førstes husvaaben; en bog, der havde tilhørt Grolier, med to malede medailloner, den ene med Groliers emblem og den anden med hans vaaben, og indbundet af Anker Kyser i

Grolier-stil; der fandtes ogsaa et eksemplar af Grundtvigs dimis-prædiken med hans egen paaskrift og et hefte med skriftsteder, hvori N. F. S. Grundtvig har skrevet, at de er samlet af hans fader i dennes første præsteaar i 1760 og efter 50 aars brug givet sønnen til fortsat anvendelse — i sandhed: habent sua fata libelli! Men størst opmærksomhed vakte paa auktionen over Christiansens efterladenskaber Fru Kiellands vifte, en vifte af elfenben, skænket Fru Beate Kielland, Alexander Kiellands hustru, af skandinaviske kunstnere, forfattere og komponister med vers og citater af Georg og Edvard Brandes, Bjørnson, J. P. Jacobsen og Grieg, og tegninger af Holger Drachmann, P. S. Krøyer, Th. Niss og mange andre. I 1924 var viften blevet solgt paa Beate Kiellands auktion hos Hee, og her havde en ukendt dame købt den for lidt over 800 kroner — den ukendte dame var „skræderen“s søster. Det var ogsaa hende, der i sin tid erhvervede bogen med Groliers vaaben til lidt over 700 kroner.

Men bogsamlere vil mindes Th. Johansen fra mange andre berømmelige auktioner: Knud Scavenius', Sigurd Wandels, Lindskogs og Underdirektør Oscar Davidsens specialsamling af sjældne bøger og kobberstik, blot for at nævne nogle enkelte. Th. Johansens navn var ogsaa kendt ud over auktionerne, som skribent, saaledes har han bl. a. skrevet i Politikens kronik for den 3. August 1941 om „Sjældne Bøger af J. H. Wessel“. Aaret før kom der en kronik af ham om „Sjældne Bøger af H. C. Andersen“, til „Samleren“ skrev han artikler om „Danske Bogauktioners Historie“.

Med Th. Johansen døde ikke blot en bogkyndig mand, men Københavns latinerkvarter blev en original fattigere.

EDWARD C. J. WOLF